

Najstarsze rody rybackie Boru i Jastarni w świetle ksiąg metrykalnych. Studium genealogiczne

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie wywodów genealogicznych najstarszych rodów zamieszkujących Bór i Jastarnię od XVII wieku w oparciu o księgi metrykalne. Ród, zdaniem Józefa Szymańskiego, to osoby złączone wspólną krwią, pochodzące od jednego i tego samego przodka¹. W przypadku rodów borowskich i jastarnickich w większości znana jest osoba, od której ród bierze swój początek.

Miejscowości Bór i Jastarnia są położone na piaszczystym gruncie nienadającym się pod jakąkolwiek uprawę i do tego są oblewane z dwóch stron przez wody Morza Bałtyckiego i Zatoki Puckiej, stąd też podstawowym zajęciem mieszkańców był połów ryb zarówno w Zatoce, jak i na otwartym morzu.

Księgi metrykalne, które są podstawą naszej analizy najstarszych rodów rybackich, nie podawały od początku informacji o zawodach, jaki wykonywali mieszkańcy omawianych miejscowości. Księgi swarzewskie notują pierwszy raz informacje o rybakach z Półwyspu Helskiego w czwartej dekadzie XVIII wieku. Księgi chrztów i ślubów w latach 1735–1754 wymieniają rybaków z Boru i Jastarni 46-krotnie. Te same księgi z lat 1772–1796 wymieniają rybaków z Boru i Jastarni 18 razy. Księgi helskie informacje o zawodach mieszkańców Boru zaczęły podawać dopiero od roku 1773. Księgi jastarnickie podają informacje o zawodach mieszkańców Jastarni od roku 1796, a Boru od drugiej dekady XIX wieku. W latach 1797–1823 informacje takie nie pojawiały się regularnie, zmieniło się to od roku 1824 wraz ze zmianą formy prowadzenia zapisów w księgach. Potem dane takie pojawiały się już regularnie.

Dzięki innym dokumentom źródłowym posiadamy informacje o rybackim charakterze Boru i Jastarni już z drugiej połowy XVI wieku. Dokumentami tymi są spisy pogłównego i spisy lustracyjne sporządzane w XVI, XVII, XVIII wieku.

¹ J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1983, s. 75.

Pierwsze wzmianki o rybackich mieszkańcach Jastarni pochodzą już z roku 1570, kiedy to zamieszkiwało ją 7 rodzin rybackich². Inwentarz z roku 1627 wzmiankuje, że Jastarnię zamieszkuje rybacy, jednak nie podaje ich liczby³. W roku 1664 zamieszkiwało Jastarnię już 17 rybaków⁴. Spis pogłównego z roku 1678 wykazuje już 18 rybaków i dodatkowo podaje ich nazwiska: Jerzy Kunkol, Jeremi Marzek, Adam Walkowc, Łukasz Białk, Hans Długi, Woytek Zelin, Jerzy Kunka, Jurek Zelin, Grzegorz Walkowc, Jan Droszka, Jurek Zelin, Grzegorz Buda, Mikołaj Balk, Jan Kunka, Jan Walkowc, Jakub Swinka, Hans Boszk, Jan Zelin starszy⁵, Część z tych rybaków pojawi się w późniejszej części niniejszej pracy przy omawianiu poszczególnych rodów. Następne informacje pochodzą już z XVIII wieku, kiedy w roku 1762 spis pogłównego wzmiankuje 17 rodzin rybackich. Lustracja z roku 1765 podaje informację, że Jastarnię zamieszkiwało 21 gburów⁶.

O rybackich tradycja w Borze informują spisy z roku 1595, który wymienia 6 rodzin rybackich⁷. Następne dane pochodzą z roku 1640, które wymieniają już 12 rodzin rybackich⁸. W kolejnym roku zamieszkiwało Bór już 13 rodzin rybackich, a w roku 1693 już tylko 11 rodzin. W roku 1793 zamieszkiwało Bór już 43 rybaków⁹.

W niniejszej pracy omówione zostaną rody, jakie zamieszkiwały Jastarnię i Bór w wiekach XVII i XVIII i mieszkają tam do dnia dzisiejszego. Rody będą opisywane w następujący sposób: na początku podana zostanie informacja o pierwszym przedstawicielu rodu, który pojawia się w księgach metrykalnych, następnie będą przedstawiane krótkie opisy poszczególnych rodzin występujących w obrębie konkretnych rodów, ale będą one omawiane tylko w liniach męskich. Zapis pojedynczych rodzin będzie zawierać następujące dane: imię i nazwisko ojca oraz matki, data ślubu i dzieci urodzone z tego związku.

Zakres terytorialny omawianej pracy obejmie dwie miejscowości Bór i Jastarnię, które tworzą obecną Jastarnię. Obie miejscowości w przeszłości były zapisywane w różnych formach, Jastarnia pojawiała się w źródłach, jako (Heisternest, Jasternia, Jastarnia Pucka i Putziger Heisternest). Bór natomiast pojawiał się,

² W. Odyniec, J. Godlewski, *Ziemia Pucka. Przeszłość i teraźniejszość*, Gdańsk 1974, s. 56.

³ *Inwentarze Starostwa Puckiego z roku 1627 i 1628*, [w:] *Inwentarze Starostw puckiego i kościarskiego w XVII wieku*, wyd. G. Labuda, Toruń 1954, s. 17.

⁴ *Ibidem*, s. 54.

⁵ W. Odyniec, *Starostwo puckie 1546–1678*, Gdańsk 1961, s. 67.

⁶ *Lustracja Województw Prus Królewskich 1765*, t. I, cz. I, wyd. J. Dygdała, Toruń 2000, s. 72.

⁷ S. Gierszewski, *Dzieje Helu w latach 1526–1919*, [w:] *Dzieje Helu*, Gdańsk 1969, s. 63.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*, s. 79.

jako (Kleine Heisternest, Danziger Heisternest i Jastarnia Gdańska). W artykule używane będą formy Bór i Jastarnia.

Ramy chronologiczne wyznaczają nam źródła, które będziemy analizować w niniejszej pracy. Najstarsze informacje zawarte w księgach metrykalnych pochodzą z lat trzydziestych XVII wieku. Data końcowa jest dość płynna i zamyka się w XX wieku w zależności od opisywanych rodzin.

Jastarnia jest najstarszą z miejscowości omawianą w tym artykule, pierwszy raz pojawia się w źródłach w dokumencie wystawionym przez Wielkiego Mistrza Zakonu Krzyżackiego Winryka von Kniprode w roku 1378¹⁰. Wielki Mistrz w tym dokumencie potwierdza akt lokacyjny miasta Helu. Z jego treści wynika również, że Jastarnia powinna mieć taki sam statut prawny jak Hel. Dokument ten powierzył również radzie helskiej władzę administracyjną i sądowniczą nad Jastarnią. W tym samym roku sołtys jastarnicki otrzymał prawo hodowli koni¹¹. W następnych dziesięcioleciach władze krzyżackie rozpoczęły powolny proces kolonizacji obszarów Jastarni, przez ludność zajmującą się rybołówstwem. W roku 1526 Król Polski Zygmunt Stary przekazał część Mierzei Helskiej położonej na wschód od Jastarni pod zarząd magistratu miasta Gdańska, a zachodnią część z Jastarnią włączył do starostwa puckiego¹². W roku 1772 Jastarnia zostaje włączona do państwa pruskiego w wyniku I rozbioru Polski. W latach 1807–1814 Jastarnia wchodziła w skład Wolnego Miasta Gdańsk. Upadek Napoleona spowodował powrót Jastarni pod władzę pruską. Traktaty pokojowe zawierane po zakończeniu I wojny światowej przywracają ponownie Jastarnię do Polski.

Bór został założony w II połowie XVI wieku, dokładna data nie jest znana. Osada nosiła nazwę Jastarni Gdańskiej, dla odróżnienia jej od Jastarni Puckiej znajdującej się w granicach starostwa puckiego¹³. Podlegała ona pod Hel, który podlegał w dalszej kolejności pod magistrat miasta Gdańska. Była to wieś typowo rybacka z dożywotnim sołtysem na czele¹⁴. Najstarszym dokumentem potwierdzającym istnienie Boru jest spis podatkowy z roku 1595¹⁵. W roku 1600 wzmiankuje się w dokumencie z wizytacji kościołów katolickich z Półwyspu Helskiego istnienie Jastarni Gdańskiej, zamieszkałej obecnie przez rybaków, a w przeszłości mieszkali tu jedynie pasterze owiec. W dniu 26 kwietnia 1793 Jastarnia Gdańska została włączona do państwa pruskiego. Bór został włączony w latach 1807–1814 do Wolnego Miasta Gdańsk. Powraca on do Polski w roku 1920.

¹⁰ *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich*, Warszawa 1890, t. III, s. 495.

¹¹ E. Kownacka, *Dzieje i duszpasterstwo parafii Jastarnia*, Jastarnia 2001, s. 13.

¹² *Ibidem*, s. 14.

¹³ S. Gierszewski, *Dzieje Helu w latach 1526–1919*, s. 51.

¹⁴ *Ibidem*, s. 53.

¹⁵ *Ibidem*, s. 63.

Do analizy rodów rybackich zostały wykorzystane księgi metrykalne z parafii Hel, Jastarnia i Swarzewo. Księgi helskie przechowywane są obecnie w Archiwum Państwowym w Gdańsku oraz w archiwum w Berlinie. W Polsce dostępne są dwie najstarsze księgi podzielone na dwa tomy obejmujące lata 1633–1786. W tomie pierwszym znajdują się włącznie wpisy metrykalne z lat 1633–1693¹⁶. Tom drugi zawiera wpisy metrykalne z lat 1693–1786¹⁷ oraz informacje związane z działalnością rady miejskiej, kościoła, szkoły oraz wykazy pastorów, burmistrzów helskich oraz spis konfirmowanych. W całym okresie księgi zapisywano w języku niemieckim; stan zachowania ksiąg jest dobry. Księgi metrykalne z Parafii Jastarnia znajdują się obecnie w Archiwum Diecezjalnym w Gdańsku-Oliwie i obejmują one lata 1796–1929. Dodatkowo w Archiwum Diecezjalnym w Pelplinie znajdują się mikrofilmy ksiąg z Jastarni z lat 1841–1862. W niniejszej pracy wykorzystałem informacje zawarte w 10 księgach: księgi chrztów z lat 1796–1820¹⁸, 1824–1825¹⁹, 1850–1869²⁰ i 1869–1911²¹. Księgi ślubów z lat 1796–1820²², 1809–1811²³, 1821–1823²⁴, 1841–1862²⁵ oraz 1864–1929²⁶; księga zgonów z lat 1852–1896²⁷. Księgi są pisane po łacinie i po niemiecku, stan ich zachowania jest dobry. Księgi metrykalne z Parafii Swarzewo przechowywane są obecnie w Archiwum Diecezjalnym w Gdańsku-Oliwie. W archiwum znajdują się obecnie księgi za lata 1667–1936. W niniejszej pracy skorzystałem z 9 ksiąg swarzewskich, na co złożyły się 4 księgi chrztów z lat 1667–1729²⁸, 1729–1748²⁹, 1748–1755³⁰ oraz 1780–1812³¹. Pozostałych pięć

¹⁶ Archiwum Państwowe w Gdańsku, Hel, Księgi chrztów, ślubów i zgonów (1633–1693), sygn. 78,41/1.

¹⁷ Archiwum Państwowe w Gdańsku, Hel, Księgi chrztów, ślubów i zgonów (1693–1786), sygn. 78,41/2.

¹⁸ Archiwum Diecezjalne (dalej AD) w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga chrztów (1796–1820), sygn. W 534.

¹⁹ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga chrztów (1824–1825), sygn. W 534.

²⁰ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga chrztów (1850–1869), sygn. W 535.

²¹ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga chrztów (1869–1911), sygn. W 536.

²² AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga ślubów (1796–1820), sygn. W 534.

²³ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga ślubów (1809–1811), sygn. W 538.

²⁴ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga ślubów (1821–1823), sygn. W 538.

²⁵ AD w Pelplinie, Jastarnia, Księga ślubów (1841–1862), sygn. Mk. 125 nr. 5.

²⁶ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga ślubów (1864–1929), sygn. W 540.

²⁷ AD w Gdańsku-Oliwie, Jastarnia, Księga zgonów (1852–1896), sygn. W 543.

²⁸ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga chrztów (1667–1729).

²⁹ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga chrztów (1729–1748).

³⁰ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga chrztów (1748–1755).

³¹ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga chrztów (1780–1812), sygn. W 1470.

to księgi ślubów z lat 1667–1728³², 1729–1751³³, 1772–1812³⁴, 1826–1852³⁵ oraz 1852–1936³⁶. Księgi z XVII, XVIII i początków XIX wieku zapisywano po łacinie, a od 1826 roku po niemiecku. Stan zachowania ich jest dobry, tylko pierwsze strony najstarszych ksiąg są bardzo wyblakłe.

Bór i Jastarnia

Rodziny rybackie z XVII wieku

Boszke

Ród Boszków wzmiankowany jest już w roku 1667, przy okazji chrztu Andrzeja Zelina, syna Macieja i Doroty, którego ojcem chrzestnym zostaje Jan Bosk³⁷. Pierwszym ochrzczonym dzieckiem o nazwisku Bosk (Boszke) zostaje Jan, syn Andrzeja i Anny³⁸. Małżeństwo Andrzeja i Anny doczekało się jeszcze jednego dziecka, córki Ewy. Druga rodzina Boszków pojawia się w księgach swarzewskich już parę lat później, była to rodzina Jana i Elżbiety. Jan i Elżbieta mieli razem 6 dzieci: dwóch synów o imieniu Michał, Helenę, Jakuba, Ewę i Jerzego. Jedynym wzmiankowanym w następnych latach w Jastarni Boszkiem był tylko Michał, który z dwóch małżeństw z Ewą i Marianną, miał dzieci: Jerzego, Ewę, Michała i Floriana. Jerzy, najstarszy syn Michała, żeni się w Swarzewie z Zuzanną Białk w roku 1724³⁹, miał z nią 3 synów: Jana, Jerzego i Pawła. Niestety, nie znamy ich dalszych losów i na nich wymiera nazwisko Boszke z linii jastarnickiej. Dalsze losy rodu Boszków związane są z Borem, na przełomie lat trzydziestych i czterdziestych XVIII wieku mamy w tej miejscowości cztery rodziny Boszków, których głowami są dwaj Janowie, Michał i Jerzy. Niestety, niedokładne zapisy w helskich księgach nie pozwalają dokładnie stwierdzić, jakie dzieci mieli obaj Janowie, gdyż wpisy ograniczały się tylko do podania imienia ojca dziecka. Michał miał 9 dzieci, w tym synów Marcina, Michała i Krystiana, a Jerzy miał Jerzego i Jakuba. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XVIII wieku, mamy już 8 rodzin Boszków: dwóch Krystianów, dwóch

³² AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga ślubów (1667–1728).

³³ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga ślubów (1729–1751).

³⁴ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga ślubów (1772–1812), sygn. W 1470.

³⁵ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga ślubów (1826–1852), sygn. W 1474.

³⁶ AD w Gdańsku-Oliwie, Swarzewo, Księga ślubów (1852–1936), sygn. W 1475.

³⁷ ADoli, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 4, s. 3.

³⁸ Ibidem, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 10, s. 4.

³⁹ Ibidem, Swarzewo, śl. (1667–1728), wpis 3, s. 195.

Jerzych, Jakuba, Jana, Marcina i Michała. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych pojawia się jeszcze rodzina Andrzeja Boszke, Niestety, brak dalszych metryk helskich utrudnia nam sprawę dokładnego wyvodu genealogicznego rodu Boszków. Z analizy dostępnych nam ksiąg możemy ustalić, że syn Jakuba imieniem Józef dał początek linii Boszków w Kuźnicy [il. 1]. Boszkowie zamieszkali dziś w Jastarni, wywodzą się od Andrzeja, Piotra i Michała, którego nie jesteśmy w stanie przyporządkować do konkretnej rodziny.

Andrzej Boszke z małżeństwa z Justyną Budzisz, miał 3 dzieci: Krystynę, Konstancję i Andrzeja (II). Andrzej (II) z małżeństwa z Anną Konkel, miał 6 dzieci, w tym tylko jednego syna Jana. Jan żeni się 1878 w Jastarni z Julianną Bissa⁴⁰ i miał z nią 4 synów: Adalberta, Ignacego, Ferdynanda i Jana (II). Obecnie w Jastarni mieszkają potomkowie po Ferdynandzie i Janie.

Piotr Boszke z małżeństwa z Marianną Barlasz, zawartego w roku 1814 w Jastarni⁴¹, miał 6 dzieci, w tym dwóch synów Jana i Walentego. Jan żeni się w 1845 z Victorią Boszke⁴² i miał z nią 7 dzieci: Andrzeja, Justynę, Mariannę, Józefa i dwóch synów o imieniu Jan. Z piątki synów tylko Andrzej i Jan mieli dzieci, na synach Andrzeja wygasła linia Boszków. W Jastarni natomiast Jan z małżeństwa z Ewą Lisakowską⁴³ miał 8 dzieci: Franciszkę, Matyldę, Annę, Walentego, Andzelikę, Jana (II), Bernarda i Juliusza. W Jastarni mieszkają obecnie potomkowie po Juliuszu, a po Walentym na Helu.

Walenty Boszke żeni się z Apolonią Struck w roku 1845⁴⁴ i miał z nią dzieci: Jana, Antoniego i Walentego (II). Jan opuszcza Jastarnię po roku 1866, Antoni żeni się w roku 1883 z Justyną Lisakowską⁴⁵, z którą ma dzieci: Walerię, Ludwika, Franciszkę, Jana (II), Antoniego, Walentego, Józefa i Klarę. Z pięciu synów jedynie Ludwik i Jan (II) zostawili po sobie dzieci. Na dzieciach Ludwika linia Boszków wygasła, a linia po Janie trwa do dziś.

Michał Boszke z małżeństwa z Barbarą Konkel miał 3 dzieci: Annę, Justynę i Michała (II). Michał (II), żeni się w Jastarni z Anną Selin, miał on tylko jednego syna imieniem Walenty. Walenty żeni się w roku 1890 z Franciszką Konkel⁴⁶. Z małżeństwa tego rodzi się im dwóch synów Teofil i Jan. Teofil umiera jako kawaler, a Jan miał 5 dzieci i jego potomkowie mieszkają w Jastarni do dziś.

⁴⁰ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 2.

⁴¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 5, s. 64.

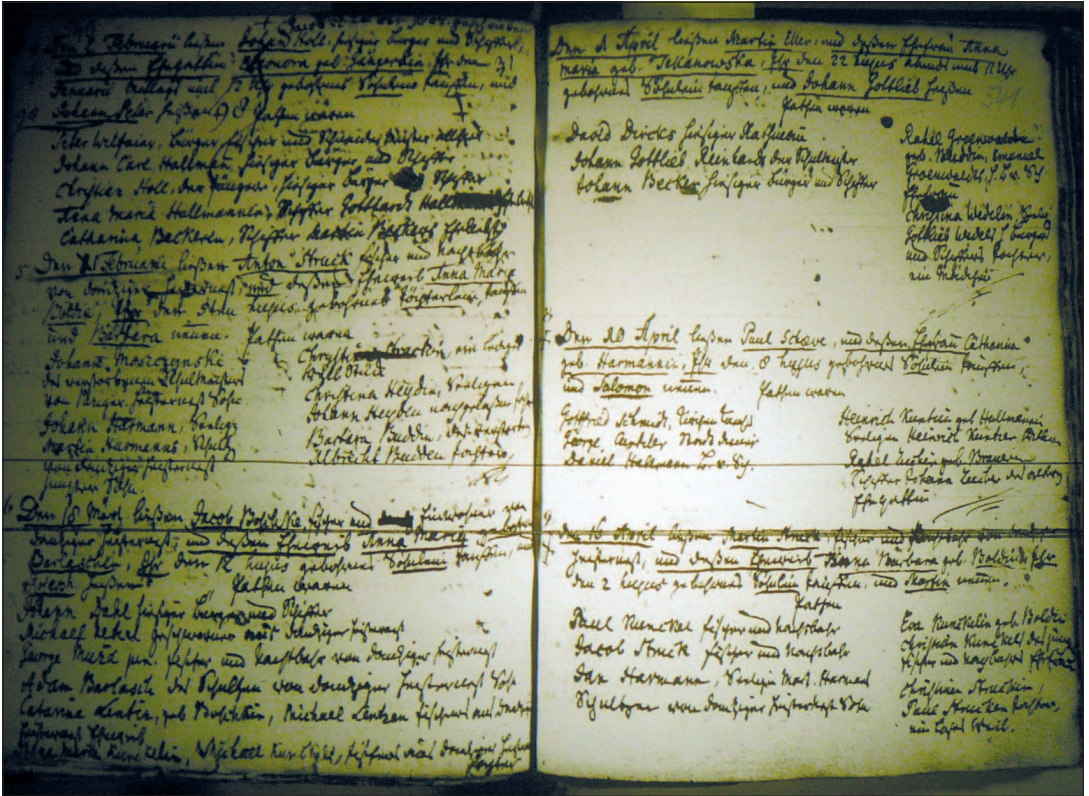
⁴² ADPeł, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 2, s. 234-235.

⁴³ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 3.

⁴⁴ ADPeł, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 14, s. 236-237.

⁴⁵ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 6.

⁴⁶ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 8.

1. Metryki chrztów parafii w Helu z 1781 roku

Budda

Ród Buddów jest w Jastarni wzmiankowana już w początkach lat siedemdziesiątych XVII wieku. Pierwszym jej przedstawicielem był Jerzy Buda, którego księgi swarzewskie wzmiankują w roku 1671 przy okazji chrztu jego syna Adama⁴⁷. W latach osiemdziesiątych XVII pojawia się Marcin Budda, który z małżeństwa z Marią miał dwóch synów Andrzeja i Adama. Następni Buddowie wzmiankowani są już w XVIII wieku w osobach: Adama, Michała i Adama (II). Adam (II) żeni się w roku 1724 w Swarzewie z Zuzanną Boszke⁴⁸. Z małżeństwa tego rodzi się 8 dzieci: Magdalena, Marianna, Jan, Elżbieta, Michał, Katarzyna, Zuzanna i Marcin. Następni Buddowie wzmiankowani w swarzewskich księgach pojawiają się w latach osiemdziesiątych XVII stulecia. Są nimi

⁴⁷ Ibidem, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 14, s. 9.

⁴⁸ Ibidem, Swarzewo, śl. (1667–1728), wpis 2, s. 195.

synowie: Adam, Jan i Michał oraz Marcin. Jan z małżeństwa z Marianną Budzisz miał czworo dzieci: Krystynę, Jana, Annę i Davida.

Jan (II) miał dwóch synów Jana (III) i Augusta, jednak obaj opuszczają Jastarnię i przenoszą się do Grossendorfu⁴⁹, gdzie linia męska z nazwiskiem Budda wymiera w początkach XX wieku. Dawid przenosi się do Boru pod koniec lat dziewięćdziesiątych XVIII stulecia. Jednak linia po Dawidzie wymiera w Borze na jego wnuku Janie, który wcześniej pochował wszystkie swoje dzieci, sam umiera w Kuźnicy w roku 1903. Michał z małżeństwa z Marianną miał syna Józefa, a Marcin z małżeństwa z Marianną miał syna Andrzeja. Jednak na tym kończą się informacje o tych dwóch rodzinach.

W latach dziewięćdziesiątych XVIII stulecia początkowo jeszcze w księgach swarzewskich, a potem już w księgach jastarnickich wzmiankowany jest Marcin Buda. Niestety, z dostępnych ksiąg nie da się stwierdzić, z której wywodził się linii. Marcin Buda żeni się w roku 1794 z Katarzyną Netzel. Marcin i Katarzyna mieli 10 dzieci, w tym dwóch synów Jana i Antoniego. Jan z dwóch małżeństw, pierwszego z Krystyną Barlasch, a potem z drugiego z Marianną Lewińską, miał również 10 dzieci, w tym 3 synów: Jana (II), Walentego i Antoniego. Jego młodszy brat Antoni żeni się w roku 1843 z Konstancją Konkel⁵⁰, z którą ma 5 dzieci (cztery córki i jednego syna Antoniego (II)). Rodzina Antoniego (II) na początku XX wieku wyjeżdża do Ameryki. W drugiej połowie XIX wieku nazwisko Budda zostaje dość licznie rozrodzone. Jan (II) miał, co prawda tylko jednego syna imieniem Jan (III), który też miał jednego syna Leona. Dzieci Leona po dziś dzień mieszkają w Jastarni. Walenty Budda z małżeństwa z Weroniką Lenz miał 7 dzieci (4 synów i 3 córki), lecz tylko dwóch synów Antoni i Walenty (II) miało dzieci. Antoni w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku przenosi się do Kuźnicy, lecz nazwisko wygasa na jego dzieciach. Walenty (II) zostaje w Jastarni, gdzie miał 8 dzieci, w tym synów: Karola, Emila i Jana. Nazwisko Budda w męskiej linii trwa do dziś tylko po Karolu. Najmłodszy syn Jana, Antoni, miał spośród braci najliczniejszą rodzinę, bo liczącą aż 12 dzieci, w tym synów: Franciszka, Henryka, Bernarda i Juliusza. Franciszek i Juliusz wyjeżdżają do Ameryki jeszcze przed wybuchem I wojny światowej. Henryk wyprowadza się do Kuźnicy, gdzie do dziś mieszkają jego potomkowie. Bernard, jako jedyny zostaje w Jastarni, gdzie pozostawia po sobie 10 dzieci.

Długi

Ród Długich związany jest z Jastarnią przynajmniej od lat sześćdziesiątych XVII wieku, kiedy to pierwszy raz wzmiankują ich księgi swarzewskie. W roku

⁴⁹ Obecna nazwa tej miejscowości to Władysławowo.

⁵⁰ ADPeł, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 9, s. 232-233.

1669 w Swarzewie ochrzczony zostaje Andrzej Długi, syn Jana i Anny⁵¹. Andrzej, syn Jana, żeni się na Helu w roku 1699 z Marianną Lenz⁵². Andrzej i Marianna mieli 5 dzieci: Katarzynę, Andrzeja, Mariannę, Jerzego i Elżbietę. Jerzy, jedyny syn Andrzeja, który dożył wieku dorosłego, żeni się w roku 1732 z Anną Kąkol⁵³, a po jej śmierci żeni się ponownie z Barbarą Zelin w roku 1737⁵⁴. Andrzej miał dwóch synów Andrzeja (II) i Jana. Na jego synach wyodrębniają się dwie linie Długich w Jastarni.

Andrzej (II) z małżeństwa z Krystyną Kąkol miał 5 dzieci: Antoniego, Dorotę, Krystynę, Andrzeja (III) i Franciszka. Antoni umiera jako kawaler, Andrzej żeni się w 1817 roku z Dorotą Dettlaff⁵⁵. Mają oni tylko dwoje dzieci: Walentego i Krystynę (umiera, jako dziecko). Walenty żeni się w roku 1845 z Marianną Konkol⁵⁶. Walenty z małżeństwa z Marianną miał 8 dzieci, w tym 5 synów: Andrzeja, Walentego, Antoniego, ponownie Walentego i Dawida. Jednak tylko Dawid dożywa wieku dorosłego. W latach dwudziestych XX wieku żeni się z Julianną Konkol, z którą miał syna i jego dzieci mieszkają w Jastarni do dziś. Franciszek Długi, najmłodszy syn Andrzeja (II), żeni się w roku 1815 z Marianną Muża⁵⁷, miał z nią 5 dzieci: Annę, Jana, Mariannę, Bartłomieja i Mikołaja. Z trójki synów tylko Mikołaj pozostawił po sobie dzieci, miał on jednak cztery córki: Mariannę, Annę, Krystynę i ponownie Krystynę. Obecnie w Jastarni nie ma męskich potomków po Andrzeju (II).

Jan Długi z małżeństwa z Marianną, miał dwóch synów: Jana (II) i Filipa. Jan (II) żeni się w roku 1798 w Jastarni Puckiej z Krystyną Zelin⁵⁸. Mieli oni 8 dzieci: Józefa, Annę, Magdalenę, Urszulę, Jana, Ewę, Weronikę i Franciszka. Dzieci pozostawili po sobie Józef i Franciszek. Józef z małżeństwa z Rozalią Muża, miał czworo dzieci: Dorotę, Józefa (II), Ignacego i Walentego. Józef (II) miał tylko córki. Ignacy pozostawia po sobie tylko jednego syna Stanisława, który po ślubie przenosi się do Kuźnicy, gdzie jego potomkowie mieszkają do dziś. Walenty w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku wyjeżdża do Ameryki, gdzie jego synowie dają początek amerykańskiej linii Długich. Młodszy brat Józefa (II), Franciszek żeni się z Anną Budą, z którą miał trzech synów: Jana, Franciszka (II) i Andrzeja. Jan żeni się w roku 1861 z Dorotą Konkol⁵⁹. Miał

⁵¹ ADoli, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 10, s. 5.

⁵² APG, Hel, (1693–1786), wpis 2, s. 285.

⁵³ ADoli, Swarzewo, śl. (1729–1751), wpis 1, s. 138.

⁵⁴ Ibidem, Swarzewo, śl. (1729–1751), wpis 3, s. 152.

⁵⁵ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 1, karta 70.

⁵⁶ ADPel, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 1, s. 234-235.

⁵⁷ ADoli, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 5, karta 67.

⁵⁸ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 3, karta 58.

⁵⁹ ADPel, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 10, s. 274-275.

z nią dwóch synów: Wincentego i Jana (III), jednak obaj synowie również wyjeżdżają do Ameryki. Franciszek (II) żeni się 1872 z Julią Lenz⁶⁰ i miał dwóch synów Konrada i Pawła. Po Konradzie potomkowie mieszkają w Jastarni, a po Pawle mieszkają na Helu. Andrzej, najmłodszy syn Franciszka, żeni się w roku 1871 z Elżbietą Besa⁶¹. Z małżeństwa tego urodziło się 4 synów: Adolf, Władysław, Jan i Adam. Z synów Andrzeja jedynie Adam zostaje w Jastarni. Pozostawia on po sobie 11 dzieci, w tym aż 7 synów, których dzieci mieszkają w Jastarni do dziś. Władysław wyjeżdża w początkach XX wieku do Ameryki, a po Adolfie urywa się ślad.

Kohnke

Ród Kohnków wzmiankują księgi swarzewskie już pod koniec lat sześćdziesiątych XVII wieku. Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w Jastarni zamieszkiwały już cztery rodziny Kohnków: Marcina, Andrzeja, Jana i Jakuba. Na początku wieku XVIII w Jastarni zamieszkiwały już tylko dwie rodziny Kohnków: Andrzeja i Pawła, jednak potomkowie obu tych rodzin mieszkają w Jastarni do dziś.

Andrzej miał 9 dzieci z małżeństwa z Elżbietą, wśród których byli dwaj synowie Jerzy i Andrzej (II). Jerzy Konka żeni się w roku 1739 z Elżbietą Budzisz⁶², mieli oni 6 dzieci, z których ród Konków przedłużył tylko Andrzej. Andrzej żeni się z Konstancją Budzisz w roku 1779⁶³, z którą ma dzieci: Józefa, Jerzego, Andrzeja, Jana, Franciszka, Dorotę i Antoniego.

Paweł Komka żeni się w roku 1703 z Anna Walkowc⁶⁴, z małżeństwa tego rodzi się 8 dzieci: Marianna, Adam, Paweł, Hertmuta, Tomasz, Anna, Rozalia i Karol. W następnym pokoleniu linię po Pawle, kontynuowali Adam i Tomasz. Adam żeni się z Reginą Walkowc w roku 1733⁶⁵ i mają oni 6 dzieci: Katarzynę, Elżbietę, Mariannę, ponownie Mariannę, Ertmana i Karola. Ertman, jedyny syn Adama, który dożywa wieku dorosłego, żeni się w 1772 z Elżbietą Piper, z którą ma dzieci: Elżbietę, Katarzynę, Krystynę, Adalberta, Antoniego i Pawła.

W XIX wieku licznie rozrodzeni Kohnkowie, dzielą się na kilka linii, z których najliczniejsza jest linia po wspomnianym wcześniej Andrzeju Kohnke i właśnie ona zostanie pokrótce zanalizowana. Jego synowie Józef, Jerzy, Andrzej, Jan i Antoni, dali początek siedmiu liniom nazwiska Kohnke. Józef z mał-

⁶⁰ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 13.

⁶¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 1.

⁶² Ibidem, Swarzewo, śl. (1729–1751), wpis 13, s. 158.

⁶³ Ibidem, Swarzewo, śl. (1772–1812), wpis 8, karta 139.

⁶⁴ Ibidem, Swarzewo, śl. (1667–1728), wpis 2, s. 170.

⁶⁵ Ibidem, Swarzewo, śl. (1729–1751), wpis 9, s. 143.

żeństwa z Anną Konkel miał dwóch synów Jana i Michała. Jan w latach czterdziestych przenosi się do Kuźnicy, a Michał wraz z całą rodziną wyjeżdża w latach siedemdziesiątych do Ameryki. Jerzy z małżeństwa z Rozalią Muza ma 8 dzieci, w tym syna Tomasza, który w roku 1864 żeni się z Marianną Niemoth⁶⁶, z którą miał syna Jana. Jan żeni się z Elisabeth Panczoch i ma z nią czterech synów: Jana, Antoniego, Andrzeja i Józefa. Jego synowie już w XX wieku licznie pomnożą nazwisko Kohnke. Andrzej z małżeństwa z Konstancją Konkel miał 9 dzieci, w tym 3 synów: Mikołaja, Dawida i Macieja. Mikołaj po ślubie przenosi się do Boru, gdzie linia po nim wygaśnie na jego córkach, Dawid z małżeństwa z Jadwigą Selin, będzie miał czterech synów: Wincentego, Franciszka, Ferdynanda i Feliksa. W Jastarni mieszkają obecnie wnukowie po Ferdynandzie i Franciszku. Wincentego linia wymiera na jego synu, a Feliks opuszcza Jastarnię. Maciej z małżeństwa z Franciszką Rachau, miał aż 6 synów: Jana, Walentego, Juliusza, Karola, Benjamina i Teodora. Najliczniej z nich rozrodzili się Jan i Teodor, którzy mieli po 5 synów. Benjamin miał jednego syna Benjamina. Karol i Walenty opuszczają Jastarnię, a Juliusz był kawalerem. Jan miał z małżeństwa z Urszulą Konkel i Konstancją Budda, aż 11 dzieci w tym dwóch synów Józefa i Jana. Józef po ślubie przenosi się do Boru, gdzie linia jego wygasa na jego córkach. Jan zostaje w Jastarni i ma 7 dzieci, w tym tylko jednego syna Piotra. Piotr umiera bezpotomnie, na jego śmierci wygasa linia po Janie, synu Andrzeja. Antoni miał 8 dzieci z dwóch żon, tylko jeden jego syn imieniem Jan miał dzieci, a dokładniej mówiąc jednego syna Antoniego, który umiera jako niemowlę i na nim wymiera linia po Antonim.

Konkel

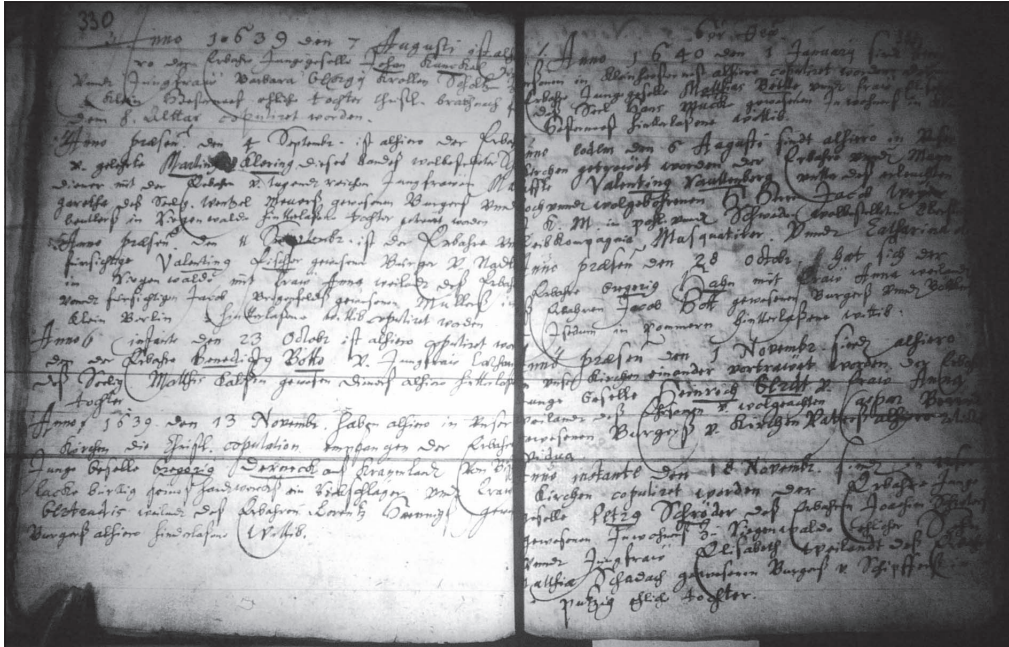
Ród Konkelów jest najwcześniej wzmiankowanym nazwiskiem w księgach wśród wszystkich rodzin omawianych w tej pracy. W księgach helskich pojawia się to nazwisko już w roku 1639⁶⁷ [il. 2], przy okazji małżeństwa Jana Kunkela z Barbarą Krollen z Kleine Heisternest. Z analizy księgi chrztów parafii helskiej dowiadujemy się o tym, że Jan i Barbara mieli 5 dzieci: Jerzego, Annę, Katarzynę, Andrzeja, Marcina. Swarzewskie księgi chrztów notują to nazwisko już w pierwszym wpisie w roku 1667, matką chrzestną dziecka urodzonego w Jastarni⁶⁸ została Katarzyna, córka Jana Konkolla⁶⁹. Pierwszą rodziną Konkel odnotowaną w Jastarni jest rodzina Jerzego i Elżbiety Konkoll. Pierwszy wpis

⁶⁶ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 7.

⁶⁷ APG, Hel, (1633–1693), wpis 3, s. 330.

⁶⁸ Obecna nazwa tej miejscowości to Jastarnia.

⁶⁹ ADOLi, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 1, s. 3.

2. Metryki ślubów parafii w Helu z lat 1639–1640

pochodzi z roku 1680, kiedy ochrzcili oni w Swarzewie swoją córkę Ewę⁷⁰. Jerzy i Elżbieta mieli jeszcze troje dzieci: Marcina, Annę i Jerzego. W drugiej połowie XVII wieku liczniej Konkellowie występowali w Borze, gdzie mieszkały podówczas cztery rodziny: Jerzego, Marcina, Hansa seniora i Hansa juniora. W Jastarni oprócz Jerzego pojawił się Daniel Kąkol, który z małżeństwa z Ewą miał aż 9 dzieci, w tym dwóch synów Jana i Daniela. W Borze licznieszą rodzinę miał tylko Jerzy – aż 11 dzieci z małżeństwa z Ewą Walkowc. W latach dwudziestych i trzydziestych sytuacja z wolna zaczyna się zmieniać na korzyść jastarnickich Konkellow, gdzie pojawia się już 6 rodzin: Marcina, Jana, Jerzego, Daniela, Franciszka i Antoniego. W Borze mamy tylko cztery rodziny: Hansa, Marcina, Jerzego i Andrzeja. Ród Konkellow nie będzie omawiany dokładnie z wyróżnieniem poszczególnych linii. Powodem tego jest brak ksiąg swarzewskich z drugiej połowy XVIII, a następnie z lat dwudziestych i trzydziestych wieku XIX. Braki te utrudniają nam możliwość połączenia rodzin z połowy wieku XVIII z następnymi pokoleniami. Dodatkowo występowanie tych samych imion męskich i żeńskich bardzo komplikuje wywodu genealogicznego rodu Konkellow. W następnym pokoleniu obserwujemy wydzielenie się

⁷⁰ Ibidem, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 17, s. 26.

dwóch nowych linii: kuźnickiej i helskiej nazwiska Konkul. W początkach XIX wieku zaczyna się bardzo liczny rozwój linii jastarnickiej i kuźnickiej oraz wyodrębnia się z linii jastarnickiej kolejna linia chałupska. W połowie XIX wieku mamy w Jastarni już 12 rodzin, a w Borze 7 o nazwisku Konkul. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych następują kolejne podziały na nowe linie. Z linii jastarnickiej wyodrębnia się kilka linii amerykańskich, związanych z liczną emigracją w tym okresie do Stanów Zjednoczonych. Z linii borowskiej wyodrębnia się jedna linia helska. W początkach wieku XX z linii jastarnickiej wyodrębnia się jeszcze linia władysławowska. W dniu dzisiejszym jest to najbardziej rozrodzone nazwisko na całym terenie Półwyspu Helskiego.

Lenz

Ród Lenzów jest jednym z najwcześniej wzmiankowanych rodów borowskich, które przetrwały do naszych czasów. Pierwszy Lenz, jaki osiedlił się w Borze, był z pochodzenia Szwedem. Osiedla się on w Jastarni w latach sześćdziesiątych XVII wieku. W roku 1667 Jerzy Lenz bierze ślub w Helu z Anną Mużą⁷¹. Jerzy z małżeństwa z Anną miał 8 dzieci (6 córek i 2 synów), z których tylko Michał dożył wieku dorosłego. Michał Lenz, żeni się w Swarzewie z Erdmuthą Detlaf w roku 1718⁷². Michał, podobnie jak jego ojciec, miał liczną rodzinę (9 dzieci), w tym dwóch synów Jerzego i Dawida. W Jastarni mieszkają do dziś potomkowie po Dawidzie. Dawid Lenz z małżeństwa z Marianną Swinką miał czterech synów: Dawida, Jerzego, Jana i Marcina. W XIX wieku rodzina Lenzów została licznie rozrodzona, jednak wśród rodzących się dzieci dominowały córki, co spowodowało wygaśnięcie kilku linii nazwiska Lenz. Dodatkowo pięć rodzin wyjechało na przełomie XIX i XX wieku do Ameryki. Dziś w Jastarni mieszkają tylko dwie rodziny Lenzów.

Jedna z nich wywodzi się w prostej linii od najmłodszego syna Dawida, którym był Marcin. Marcin miał syna imieniem Józef, który w roku 1814 ożenił się z Elżbietą Moszczyńską⁷³, miał z nią 5 dzieci: Marcina, Mariannę, Jana, Konstancję i Jakuba. Marcin miał aż trzy żony i 7 dzieci, jednak linia męska po nim wygasła na jego synach, którzy zmarli w wieku dziecięcym. Jakub żeni się w roku 1853 z Marianną Struck⁷⁴ i miał z nią 5 dzieci (4 synów i córkę). Jego dwaj synowie Antoni i Jan dożyli wieku dorosłego. Antoni znalazł się w grupie rodziny, o których wspomniałem, że na przełomie XIX i XX wieku wyjechały do Ameryki. Jan Lenz z małżeństwa z Moniką Konkul, miał tylko 3 dzieci (dwie

⁷¹ APG, Hel, (1633–1693), wpis 4, s. 363.

⁷² ADOLI, Swarzewo, śl. (1667–1728), wpis 3, s. 184.

⁷³ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 11, karta 66.

⁷⁴ ADPEL, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 3, s. 250-251.

córki i syna Leona zmarłego w wieku dziecięcym). Linia po Janie wygasa w roku 1912 wraz z jego śmiercią. Trzeci z synów Józefa, Jan z dwóch małżeństw miał tylko jednego syna Wincentego, który urodził się, jak jego ojciec miał 60 lat. Wincenty Lenz żeni się w roku 1903 z Martą Netzel⁷⁵, miał on 6 dzieci Jana, Emila, Józefa, Leona, Klarę i Elżbietę. Dziś w Jastarni mieszkają potomkowie po Janie i Emilu.

Druga rodzina Lenzów mieszkających w Jastarni, wywodzi się od Michała Lenza, jednak nie jesteśmy w stanie stwierdzić, z jakiej pochodził on linii. Michał Lenz pojawia się w jastarnickich księgach w drugiej połowie lat dwudziestych XIX wieku. Z zapisów w nich zawartych dowiadujemy się, że miał 10 dzieci z małżeństwa z Katarzyną Rachau. Trzej jego synowie dożyli wieku dorosłego Jakub, Michał i Jerzy. Jakub miał 5 dzieci i wszystkie wyjechały do Ameryki na przełomie XIX i XX wieku. Jerzy początkowo po ślubie mieszkał w Borze, jednak na początku lat osiemdziesiątych XIX wieku wyjeżdża z całą rodziną do Ameryki. W Borze zostaje Michał, który żeni się z Marianną Konkel w roku 1869⁷⁶ [il. 3]; miał on z tego związku 10 dzieci. Troje dzieci opuściło Bór i wyjechał do Ameryki. W Jastarni zostali tylko Bazyl i Magdalena. Bazyl z małżeństwa z Filomeną Pieper zawartego w roku 1904⁷⁷, miał 8 dzieci, w tym synów Pawła i Ryszarda, których dzieci mieszkają do dziś w Jastarni.

Muża

Mużowie pojawiają się w Borze w latach czterdziestych XVII wieku, co czyni ją drugą po Konkelach najstarszą rodziną, której potomkowie mieszkają w Jastarni do dziś. Księgi helskie wzmiankują tę rodzinę po raz pierwszy w roku 1648, kiedy w Helu ochrzczona zostaje Anna Musche córka Michała i Anny. Z analizy dalszych wpisów dowiadujemy się, że Michał i Anna mieli jeszcze troje dzieci: Katarzynę, Andrzeja i Elżbietę. Andrzej, jedyny syn Michała, żeni się w roku 1681 w Helu z Anna Walkowitz⁷⁸ a po śmierci Anny, żeni się ponownie z Ewą Jacks. Miał on z tych dwóch małżeństw 9 dzieci, wśród nich dwóch synów, którzy dalej kontynuowali ród Michała i Andrzeja (II). Na jego synach wyodrębniają się dwie linie: borowska po Michale i jastarnicka po Andrzeju, która w drugiej połowie XVIII przeniesie się do Chałup w osobie syna Andrzeja, Alberta. Michał Muża z małżeństwa z Anną Klebbą miał tylko troje dzieci: Jerzego, Annę i Zuzannę. Jedyny syn Michała, Jerzy, żeni się w roku 1742

⁷⁵ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 6.

⁷⁶ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 11.

⁷⁷ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 6.

⁷⁸ APG, Hel, (1633–1693), wpis 4, s. 376.

Getraut sind im Jahre (1869-70) Ein Taufend acht Hundert										1870									
Wohnung mit Eigent. Inform.	Jahr bei der Taufung des Braut- paars	Des Bräutigams					Der Braut					Ort und Tag der Taufung	Name, Stand und Wohnort sowohl der Brautjungfer als auch der Braut		Ort und Zeit der Taufung	Name des Pastors, welcher die Taufung verrichtet hat.	Bemerkungen.		
		Namr, Stand und Wohnort.	Religiöses Verhältnis in Qualität der E.C.	Alter.	Em- fän- tion.	Namr.	Religiöses Verhältnis in Qualität der E.C.	Alter.	des Bräutigams.	der Braut.									
Jäger Häuser.	11.	Michael Lenz Eig. in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	24	Ep.	Maryanna Konkul	in Dingy-Häuser.	23	Ep.	28.9.	15.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Steg.			
Kuźnicz.	12.	Anton Wicna Eig. in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	28	Ep.	Maryanna Konkul	in Dingy-Häuser.	21	Ep.	21.10.1870	15.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Konkul.			
Kuźnicz.	13.	Johann Borkow Eig. in Kuznich.	in Dingy-Häuser.	27	Ep.	Augusta Konkul	in Dingy-Häuser.	20	Ep.	20.10.1870	22.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Konkul.			
18 70.																			
Kuźnicz.	1.	Jan Konkul Eig. in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	26	Ep.	Anna Konkul	in Dingy-Häuser.	27	Ep.	27.10.1870	17.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Konkul.			
Kuźnicz.	2.	Josif Döllaf Eig. in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	24	Ep.	Maryanna Konkul	in Dingy-Häuser.	22	Ep.	22.10.1870	8.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Konkul.			
Kuźnicz.	3.	Michael Konkul Eig. in Kuznich.	in Dingy-Häuser.	26	Ep.	Anna Konkul	in Dingy-Häuser.	22	Ep.	22.10.1870	11.10.1870 Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	in Dingy-Häuser.	23.10.1870 Dingy-Häuser.	Kallwa.	Witwe Maria Konkul.			

3. Metryki ślubów parafii w Jastarni z lat 1869–1870

z Katarzyną Kamką⁷⁹. Mieli oni 8 dzieci, w tym synów: Michała, Jerzego (II), Jakuba, Andrzeja, Marcina i Jana. Michał i Jan przenoszą się do Jastarni w drugiej połowie XVIII wieku. Michał z małżeństwa z Krystyną, miał syna Michała, który po ślubie z Marianną Jeką w roku 1792 przenosi się do Kuźnicy, gdzie daje początek kuźnickiej linii nazwiska Muża⁸⁰. Linia po Janie wygasa w następnym pokoleniu na jego córce Marii. W Borze pozostają Jerzy II, Andrzej i Jakub, których potomkowie mieszkają do dziś w Jastarni. W XIX wieku Mużowie rozrodzili się na wiele rodzin i analiza każdej z nich mogłaby nie być zbyt czytelna, ze względu na częste występowanie tych samych imion męskich, dlatego wywód genealogiczny Mużów zostanie przedstawiony na przykładzie jednej wybranej linii.

Analizie zostanie podana linia po Jerzym (II), który z małżeństwa z Krystyną Lenz miał 4 córki i 2 synów. Synami Jerzego byli: Andrzej i Michał. Linia

⁷⁹ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 2, s. 321.

⁸⁰ ADOLi, Swarzewo, śl. (1772–1812), wpis 6, karta 153.

po Andrzeju wygasła w roku 1843 na jego wnuku Janie, który zmarł w wieku niemowlęcym. Michał żeni się w roku 1814 z Krystyną Struck⁸¹. Michał i Krystyna mieli 5 dzieci: Krystynę, Michała, Andrzeja, Mariannę i Katarzynę. Po Michale ród kontynuuje Andrzej, który żeni się w roku 1849 z Krystyną Barlasch⁸². Andrzej i Krystyna mieli 5 synów: Jana, Walentego i aż trzech synów o imieniu Michał. Jan w roku 1881 żeni się z Rozalią Kohnke⁸³. Mieli oni 6 dzieci: Emila, Benjamina, Florentynę, Juliusza, Monikę i Artura. W Jastarni do dnia dzisiejszego mieszkają potomkowie po Juliuszu. Walenty żeni się w roku 1892 z Marią Kroll⁸⁴; mieli oni trzech synów: Maksa, Antoniego i Franciszka. Maks Muża wyprowadził się do Helu, gdzie pozostawił po sobie trzy córki. Franciszek został w Borze i miał trzech synów, gdzie jego potomkowie mieszkają do dziś. Najliczniej rozrodziła się linia po Antonim, jednak cała rodzina wyjechała do Niemiec. Michał, najmłodszy z synów Andrzeja, żeni się w roku 1892 z Justyną Lenz⁸⁵, z którą miał synów Henryka i Bernarda, jednak rodzina ta wyjechała w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku do Ameryki.

Selin

Rodzina Selinów należy do jednych z najstarszych jastarnickich rodzin. Pierwsze wzmianki w księgach swarzewskich pojawiają się już w latach sześćdziesiątych wieku XVII. W roku 1667 w Swarzewie ochrzczony zostaje Andrzej, syn Macieja i Doroty Zelinów⁸⁶. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XVII wieku w Jastarni występują cztery rodziny Zelinów: Jana, Alberta, Jerzego i Pawła. Ustalenie dokładnego wyvodu w przypadku tej rodziny jest dość skomplikowane z powodów niedokładnych wpisów w księgach swarzewskich, częstego powtarzania się imion męskich Jerzy i Adalbert i występuje brak informacji o ślubach czy też brak nazwisk żon przy chrztach. Wszystko to nie ułatwia sporządzenia wyvodu genealogicznego tej rodziny. Sytuacja ta poprawia się dopiero od lat osiemdziesiątych XVIII wieku, kiedy to w Jastarni występuje już tylko dwóch Zelinów: Michał i Jan, najprawdopodobniej są to bracia. W tym okresie wyodrębniają się dwie linie Zelinów z Jastarni, których potomkowie mieszkają w Jastarni do dziś.

Michał Zelin miał dwie żony; pierwszą z nich była Elżbietą Konka i z nią miał jednego syna Jana, a z drugiego małżeństwa z Franciszką Szomborg miał

⁸¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 2, karta 64.

⁸² ADPeI, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 7, s. 244-245.

⁸³ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 3.

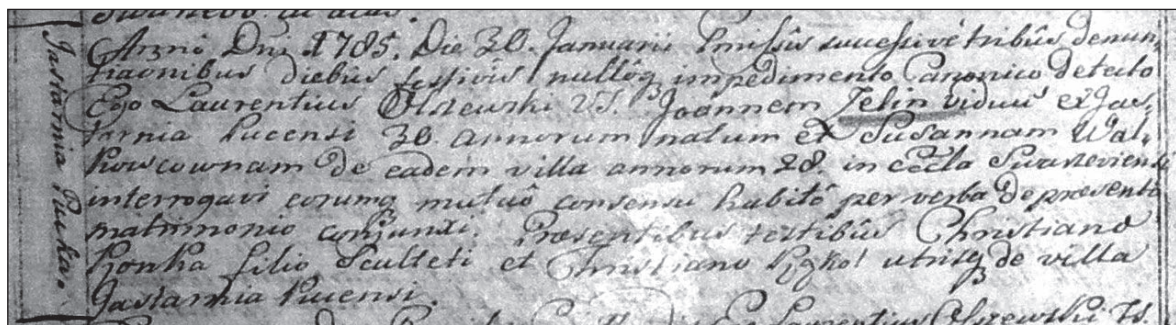
⁸⁴ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

⁸⁵ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 3.

⁸⁶ Ibidem, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 4, s. 3.

również synów, jednak umierają oni w wieku dziecięcym. Jan Zelin żeni się w roku 1804 z Marianną Konkul⁸⁷; miał z nią troje dzieci: Jana (II), Antoniego i Mariannę. Z trójki rodzeństwa wieku dorosłego dożywa tylko Jan II, który był jedynym udokumentowanym jastarnikiem mającym aż cztery żony. Pierwszą była Magdalena Pieper, z którą miał 5 dzieci: Franciszkę, Wiktorię, Michała, Jana, Józefa. Następne żony Jana pochodził już spoza Jastarni, a były nimi Anna Chrust, Marianna Bratke i Zuzanna Uhler. Z każdego małżeństwa miał po jednym dziecku: z Anną miał syna Franciszka, z Marianną miał córkę Ewę, a z Zuzanną miał córkę Coletę. Z trójki jego synów w Jastarni pozostał tylko Franciszek, który żeni się w roku 1889 z Krystyną Konkul⁸⁸. Franciszek pozostawił po sobie dwie córki i syna Szczepana, którego wnuki mieszkają obecnie w Jastarni.

Linia po Janie Zelinie była znacznie bardziej rozrodzona, bowiem sam Jan z małżeństwa z Zuzanna Walkowc, które zawarł w roku 1785⁸⁹ [il. 4], miał 10 dzieci, w tym 5 synów: Adalberta, Jana (II), Piotra, Jakuba i Antoniego. Jego synowie dali początek pięciu liniom Selinów mieszkających w Jastarni i Borze w XIX wieku. Już w następnym pokoleniu wygasła męska linia po Jakubie, który z małżeństwa z Petronelą Konke, miał czworo dzieci, jednak wszystkie zmarły w dzieciństwie. Następną linią, która wygasła, była linia po Adalbercie, który miał trzech synów: Walentego, Jana i Józefa. Z nich tylko Walenty miał męskiego potomka imieniem Jan, na którego synach Emilu, Karolu, Walentym (II) i Kryspinie, zmarłych w młodym wieku, wygasła ta linia w roku 1915. Linia po Janie (II), który miał ze związku z Marianną Konkul dwóch synów Jakuba i Jana (III), podzieliła się na jastarnicką i amerykańską. Linię jastarnicką kontynuował Jakub, który w roku 1862 żeni się z Zuzanną Bichowską⁹⁰. Mieli oni 5 dzieci, w tym

4. Metryka ślubu parafii w Swarzewie z 1785 roku

⁸⁷ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 2, karta 61a.

⁸⁸ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 11.

⁸⁹ Ibidem, Swarzewo, śl. (1771–1812), wpis 4, karta 144.

⁹⁰ ADPel, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 3, s. 274-275.

syna Pawła. Paweł żeni się z Heleną Pioch, z którą miał 3 synów: Jana, Pawła i Jakuba. Dwaj pierwsi umierają jako kawalerowie, natomiast dzieci po Jakubie mieszkają w Jastarni do dziś. Jan (III), mający z małżeństwa z Marianną Ceynową, 6 dzieci wyjeżdża w latach osiemdziesiątych do Ameryki, gdzie jego potomkowie mieszkają do dziś. Linię po Piotrze Selinie kontynuował jego syn Michał, który żeni się w roku 1864 z Anną Kohnke⁹¹. Michał i Anna mieli 8 dzieci, w tym synów Józefa i Piotra. Józef miał trzech synów: Leona (wyjechał do Ameryki), Walentego i Michała, których dzieci mieszkają obecnie w Jastarni. Najmłodszy z synów Jana, Antoni, miał z małżeństwa z Agatą Konke, 8 dzieci: Bazylego, Joannę, Jana, Magdalенę, Jakuba, Franciszka, Franciszkę i Marcjanę, a z drugiego małżeństwa z Magdalенą Lewińską dwie córki Katarzynę i Magdalенę. Z czwórki jego synów tylko najstarszy Bazyli zostaje w Jastarni, Jakub wyprowadza się do Chałup, Jan do Osłonina, a po Franciszku ginie ślad. Bazyli żeni się w roku 1844 z Dorotą Struck⁹², z którą ma czworo dzieci: Juliusza, Joannę, Józefinę i ponownie Juliusza. Linię męską kontynuuje Juliusz, który miał z trzema żonami aż 14 dzieci, w tym synów: Teofila, Ambrożego, ponownie Teofila, Leona, ponownie Ambrożego, Benedykta, Juliusza, Antoniego i Stanisława, ich potomkowie mieszkają w Jastarni do dziś.

Walkowc

Nazwisko Walkowc należy do jednych z najstarszych wzmiankowanych w Jastarni. W swarzewskich księgach pojawiają się już w pierwszym wpisie najstarszej zachowanej księgi chrztów z tej parafii. W dniu 8 września 1667 ochrzczona zostaje Ewa, córka Jeremiego Marzeka, a ojcem chrzestnym zostaje Jan Walkowc⁹³ [il. 5]. Ustalenie dokładniej genealogii tej rodziny sprawia duże trudności. W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XVII wieku z ksiąg swarzewskich dowiadujemy się, że Jastarnię zamieszkiwało pięć rodzin Walkowców, których głowami byli Grzegorz [il. 6], Jan, Maciej, Adam i Paweł. W następnej dekadzie pojawiają się informacje o czterech następnych rodzinach: Pawła, Jerzego, Jerzego i Macieja. Rodziny te wzmiankowane są tylko po jednym razie przy okazji chrztów. W drugiej dekadzie XVIII wieku pojawiają się rodziny Macieja, Jana⁹⁴ i Jakuba. W trzeciej i czwartej dekadzie tego stulecia mamy dwie rodziny Adama i Andrzeja⁹⁵. W piątej dekadzie pojawiają się

⁹¹ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 9.

⁹² ADPeł, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 8, s. 234-235.

⁹³ ADOLi, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 1, s. 3.

⁹⁴ Możliwe, że syn Macieja.

⁹⁵ Możliwe, że syn Macieja.

Anno Dni, 1667. Die 23. Mensis
Præmissis Tribus Denuntiatiombus, nihil
reperit Canonico impedimento. Ego J. J. J.
Eduard. Par. S. S. Swarzew. Coniugium
vitem. Wolkows de Villa Jastarnia. Ann.
nosta Virginejtima. Adam Bizek
de Villa Swarzew. Presentibus Testibus
10 Bizek et Kaufelt et Car. J. J. J.
et Karica Innotis. eiusdem. P. n. J. J. J.

5. Metryka ślubu parafii w Swarzewie z 1667 roku

Pro renatis. S. S. Swarzew.
10 Bapt. S. S. Swarzew.
Anno Dni, 1667. Die 2ua Septemb. Ego J. J. J.
parus. Eduard Parochus Swarzew. Baptiz
ui infantem natam ex pago Jastarnia
iugibus suis Parochis Hon. Sto. Jeremia. Ma
zek et Anna. Nomen infantis Emma.
Patrim. fuerunt. Hon. S. J. J. J. Wolk
et Catharina. cuius nomen Emma. ex Paroch.
S. S. Swarzew.

6. Metryka chrztu parafii w Swarzewie z roku 1667

trzy dalsze rodziny Tomasza⁹⁶, Tomasza (II) i Wojciecha. Braki w księgach swarzewskich od połowy lat pięćdziesiątych całą sytuację jeszcze bardziej komplikują. W latach osiemdziesiątych te same księgi wzmiankują nam, że w Jastarni mieszkały trzy rodziny Walkowców: Andrzeja, Andrzeja II⁹⁷ i Krystiana⁹⁸. Księgi chrztów i ślubów ze Swarzewa z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych wzmiankują, że w rodzinach obu Andrzejów dominowały córki. W roku 1793 żeni się w Swarzewie Marcin Walkowc z Marianną Długą⁹⁹, syn Andrzeja, jednak nie wiadomo, o którego może chodzić. Marcin z Marianną mieli 7 dzieci, jednak tylko dwie córki Dorota i Weronika dożyły wieku dorosłego i na nich wygasła przedostatnia linia Walkowc. Ostatnia linia, której potomkowie mieszkają do dziś w Jastarni, wywodziła się od wspomnianego wcześniej Krystiana. Krystian z małżeństwa z Krystyną Białk miał dwóch synów Piotra i Jakuba oraz córkę Elżbietę. Piotr Walkowc żeni się w Jastarni Puckiej w roku 1798 z Marianną Walkowc¹⁰⁰. Jednak małżeństwo to jest bezdzietne. Drugi syn Krystiana, Jakub żeni się w roku 1812 z Krystyną Lenz. Ma on jednego syna Jana, który żeni się w 1857 roku z Konstancją Kohnke¹⁰¹. Jan i Konstancja mieli 6 dzieci: Franciszkę, Joannę, Jana (II), Dorotę, Różę i Bertę. Jan (II), jedyny ich syn, żeni się w roku 1886 z Franciszką Barlasch¹⁰². Jan (II) doczekał się 8 dzieci, w tym dwóch synów Walentego i Jana (III). W Jastarni do dziś mieszkają potomkowie po Walentym.

Rodziny rybackie z XVIII wieku

Barlasz

Rodzina Barlaszy związana jest od samego początku ze wschodnią częścią Jastarni, Borem. Pierwszy Barlasch pojawia się w Borze w latach pięćdziesiątych XVIII wieku i wzmiankują go księgi helskie w roku 1752, kiedy to Adam Barlasch żeni się z Krystyną Lentz¹⁰³. Adam i Krystyna doczekali się 10 dzieci (Marianny, Krystyny, Adama, Jerzego, Konstancji, Zuzanny, Antoniego, Katarzyny, Eleonory i Jakuba). W pokoleniu synów Adama wyodrębniają się dwie

⁹⁶ Możliwe, że syn Macieja.

⁹⁷ Mogą to być synowie po Jakubie i Andrzeju.

⁹⁸ Możliwe, że syn Tomasza II.

⁹⁹ ADOLi, Swarzewo, śl. (1772–1812), wpis 6, karta 154.

¹⁰⁰ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 12, karta 59.

¹⁰¹ ADPeL, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 8, s. 260–261.

¹⁰² ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

¹⁰³ APG, Hel, (1693–1786), wpis 11, s. 332.

linie Barlaszów: linia borowska (Adama II, Jerzego i Jakuba) oraz linia helska (Antoniego). Jerzy Barlasch miał tylko jedną córkę imieniem Konstancja, na której wygasa męska linia tego nazwiska.

Adam (II) Barlasch żeni się w roku 1785 z Elżbietą Kunkel¹⁰⁴, małżeństwo to doczekało się trzech synów: Jana, Michała i Antona. Jan Barlasch żeni się z Krystyną Boschke, z którą miał 5 dzieci: Krystynę, Jana (II), Justynę, Dorotę i Jakuba. Z dzieci Jana tylko Jan (II), dożył wieku dorosłego, reszta zmarła w dzieciństwie. Jan (II) miał dwie żony: Justynę Konkul i Annę Budda, z którą żeni się w roku 1873¹⁰⁵. Jan z małżeństwa z Anną miał jednego syna Ignacego. Ignacy Barlasch żeni się w roku 1903 z Apolonią Dahl¹⁰⁶. Miał on z nią troje dzieci: Jana, Idę i Martę. Obecnie w Jastarni mieszkają potomkowie po Janie. Michał, syn Adama, miał tylko jedną córkę, na której wygasa linia męska. Antoni Barlasch, najmłodszy syn Adama, żeni się z Dorotą Muza w roku 1819¹⁰⁷, z którą miał dwóch synów Antoniego (II) i Walentego i dwie córki Krystynę i Dorotę. Antoni (II) żeni się w roku 1850 w Swarzewie z Franciszką Budzisz¹⁰⁸. Antoni po ślubie przenosi się do miejscowości Ceynowo¹⁰⁹, gdzie daje początek linii chałupskiej tego nazwiska. Walenty miał tylko córkę i na nim wygasa linia borowska po Antonim.

Jakub Barlasch, najmłodszy z synów Adama i Krystyny, żeni się w roku 1803 w Jastarni Puckiej z Krystyną Pieper¹¹⁰. Jakub i Krystyna mieli 7 dzieci, w tym synów Jana, Andrzeja i Jakuba (II). Najliczniej rozrodziła się linia po Janie, który z małżeństwa z Marianną Konkul miał dwóch synów: Jana (II) i Andrzeja. Jan umiera bezpotomnie, Andrzej natomiast żeni się w roku 1874 z Walentyną Struck¹¹¹. Miał z nią 10 dzieci: Agatę, Jadwigę, Edwarda, Leona, Ignacego, Andrzeja, Matyldę, Jana, Walentego i Bertę. Synowie Andrzeja (Edward, Leon, Ignacy, Andrzej i Walentyn), licznie pomnożyli nazwisko Barlasz w okresie międzywojennym w Jastarni. Andrzej, syn Jakuba Barlasch, żeni się w roku 1845 z Anną Netzel pochodzącą z Gdańska¹¹². Miał z nią jednego syna Augusta, który w roku 1874 żeni się z Justyną Dettlaff z Kuźnicy¹¹³. Rodzina Augusta i Justyny,

¹⁰⁴ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 6, s. 370.

¹⁰⁵ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 6.

¹⁰⁶ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 1.

¹⁰⁷ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 4, karta 72.

¹⁰⁸ Ibidem, Swarzewo, śl. (1826–1852), wpis 10, karta 35.

¹⁰⁹ Obecna nazwa to Chałupy.

¹¹⁰ ADOLI, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 7, karta 61a.

¹¹¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 1.

¹¹² ADPEL, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 10, s. 236-237.

¹¹³ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

należała od najliczniejszych w Borze, mieli aż 13 dzieci, Mimo tego nazwisko Barlasz wygasło w następnym pokoleniu. August miał tylko jednego syna, który dożył wieku dorosłego imieniem Józef z małżeństwa z Bronisławą Dettlaff, miał też jednego syna imieniem August, który zmarł w wieku 4 lat. Jakub (II) Barlasch najmłodszy syn Jakuba, miał trzech synów (Antoniego, Walentego i Jakuba III) z małżeństwa z Weroniką Kohnke, które zawarł w roku 1844¹¹⁴. Antoni i Walenty zginęli na morzu w 1866 roku, jako kawalerowie¹¹⁵, Jakub III żeni się w roku 1873 z Anną Konkel¹¹⁶, ma z nią dwóch synów Antoniego i Ryszarda. W pierwszej dekadzie XX wieku Antoni wyjeżdża do Ameryki i daje początek amerykańskiej linii tego nazwiska. Ryszard zostaje w Borze i na jego synach (Edmundzie i Karolu) wygasa męska linia Barlaszów po Jakubie (I).

Dahl

Rodzina Dahl należy również do jednych z najstarszych zapisanych rodzin, jakie wzmiankują nam księgi helskie, pierwsze wpisy pochodzą z lata czterdziestych XVII wieku. Dahlowie mieszkali wówczas w Helu. W początkach szóstej dekady wieku XVIII pierwszy Dahl osiedla się we wschodniej części obecnej Jastarni w Borze, gdzie daje początek pierwszej borowskiej linii Dahłów, której potomkowie mieszkają w Jastarni do dnia dzisiejszego. Druga linia Dahłów pojawia się w Borze pod koniec lat osiemdziesiątych wieku XIX¹¹⁷. Był nim Marcin Dahl (I), który w roku 1752 żeni się w Helu z Katarzyną Kunckel. Miał z nią troje dzieci: Krystynę, Marcina i Katarzynę. Z jego dzieci księgi helskie w latach następnych wzmiankują tylko syna Marcina (II), którego żoną była Katarzyna Swinka. Miał z nią również troje dzieci: Konstancję, Marię i Marcina. Marcin Dahl (III), wzmiankują już o nim księgi jastarnickie, miał żonę Magdalenę Budę pochodzącą z Jastarni. Miał z nią 4 synów (Jana, Walentego, Józefa, Antoniego) oraz 3 córki: Magdalenę, Justynę i ponownie Justynę. W latach sześćdziesiątych XIX wieku dokonuje się pierwszy podział, z których wyodrębniają się trzy linie po Janie, Józefie i Antonim. Jan Dahl żeni się roku 1865 w Jastarni z Dorotą Selin¹¹⁸, z którą miał 8 dzieci, w tym 3 synów Walentego, Józefa i Floriana (umiera młodo). Linia męska po Janie wymiera już jednak w następnym pokoleniu, gdyż synowie Walentego i Józefa umierają w wieku dziecięcym. Józef Dahl, drugi syn Marcina III, żeni się w roku 1869 z Elżbietą Konkel¹¹⁹. Miał z nią

¹¹⁴ ADPeI, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 5, s. 232-233.

¹¹⁵ ADOLi, Jastarnia, zg. (1852–1896), wpis 3 i 4.

¹¹⁶ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 10.

¹¹⁷ Patrz. Rodziny rybackie z XIX wieku.

¹¹⁸ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 8.

¹¹⁹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 7.

tylko dwoje dzieci (Annę i Franciszka). Przedwczesna śmierć Józefa w roku 1870¹²⁰ oraz jego jedyne go syna Franciszka powodują wygaśnięcie tej linii już w roku 1872. Trzecią linię, której potomkowie mieszkają dziś w Jastarni, mamy po Antonim. Księgi jastarnickie podają informację, że z dwóch żon, Marianny Lenz (ślub w roku 1877¹²¹) i Marianny Kohnke (ślub w roku 1887¹²²), doczekał się on 6 dzieci, w tym czterech synów: Leona, Jana, Pawła i Maksymiliana, z których dwaj Paweł i Maksymilian zostali w Jastarni, Jan zginął podczas I wojny światowej, a po Leonie urywa się ślad. Paweł i Maksymilian mają po czterech synów, których dzieci obecnie mieszkają w Jastarni.

Herrmann

Nazwisko Herrmann pojawia się po raz pierwszy w Jastarni w latach czterdziestych wieku XVIII. Pierwszym Herrmannem, jaki osiada w Jastarni, a dokładnie w Borze, był Marcin Harman pochodzący z miejscowości Zietnau¹²³. Księgi swarzewskie wzmiankują pod rokiem 1708 chrzest Marcina Harmana, syna Adama i Ewy¹²⁴. Adam Harman był Arendarzem dworu w Cetniewie. Księgi helskie podają, że Marcin Harman był czterokrotnie żonaty: z Elżbietą Konkul, z Krystyną Konke, z Marianną Konke i z Krystyną Muża, dzieci miał z Elżbietą Konkul, z którą brał ślub w roku 1741 w Helu¹²⁵ oraz z Krystyną Muża, którą poślubił w roku 1748¹²⁶. Z Elżbietą miał syna Marcina, z którego dzieci wywodziła się helska linia tego nazwiska. Z Krystyną miał 8 dzieci: Mariannę, Krystynę, Katarzynę, Dorotę, Adama, Ewę, Jana i Zuzannę. Jego dwaj synowie Adam i Jan dają początek dwóm liniom borowskim, które przetrwały w Jastarni do dnia dzisiejszego. Hermanowie w XIX wieku należeli do jednych z najliczniej rozrodzonych rodzin zamieszkujących Jastarnię.

Adam Herrmann zawarł związek małżeński z Agatą Reinke w roku 1785 w kościele helskim¹²⁷. Miał z nią dwóch synów Marcina i Adama (II). Marcin w roku 1818 po ślubie z Anną Kąkol¹²⁸ przenosi się do Jastarni, gdzie przychodzą na świat jego dwaj synowie Józef i Ignacy. Józef miał ze związku z Anną Muża czworo dzieci: Justynę, Michała, Mariannę i Marcina. Michał umiera jako

¹²⁰ Ibidem, Jastarnia, ch. (1869–1911), wpis 49.

¹²¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 2.

¹²² Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 13.

¹²³ Obecna nazwa Cetniewo dzielnica Władysławowa.

¹²⁴ ADOLi, Swarzewo, ch. (1667–1729), wpis 25, s. 81.

¹²⁵ APG, Hel, (1693–1786), wpis 1, s. 319.

¹²⁶ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 1, s. 327.

¹²⁷ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 4, s. 369.

¹²⁸ ADOLi, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 2, karta 71.

dziecko, a Marcin umiera bezpotomnie w roku 1885. Ignacy miał dwie żony Konstancję Kustusz i Otylię Goyke, jednak umiera też bezpotomnie. Ostatecznie jastarnicka linia po Marcinie wygasa w roku 1917 wraz ze śmiercią Ignacego. Adam (II) Herman, drugi syn Adama, miał ze związku z Dorotą Lenz, zawartego w roku 1821¹²⁹, czworo dzieci, w tym jednego syna Jana. Jan żeni się w roku 1848 z Dorotą Muża¹³⁰, z którą miał 6 dzieci, w tym 5 synów: Jana (II), Walentego, Antoniego, Ryszarda i Marcina. Jego synowie dają początek trzem liniom, które istnieją do dnia dzisiejszego. Pierwsza linia borowska po Janie II, druga jastarnicka po Ryszardzie i trzecia amerykańska po Antonim i Marcinie. Jan z małżeństwa z Franciszką Barlasch w roku 1876¹³¹ miał syna Emila. Emil miał natomiast czterech synów: Jana, Pawła, Emila i Henryka, ich dzieci po dziś dzień mieszkają w Borze. Ryszard żeni się w roku 1881 z Moniką Budda¹³² i przynosi się do Jastarni, gdzie rodzą się jego synowie Edward, Juliusz, Walentyn, Leon i Wiktor. Synowie Ryszarda, dość licznie rozrodzeni w latach dwudziestych i trzydziestych, mocno utrwalają nazwisko Herrmann w Jastarni.

Jan Herrmann z małżeństwa z Konstancją Buja, zawartego w roku 1788¹³³ w Swarzewie, doczeka się synów Jana (II) i Michała, a potem z małżeństwa z Krystyną Tarnowską ma jeszcze syna Augusta. Jan z małżeństwa z Krystyną Netzel zawartego w roku 1819¹³⁴ miał aż 6 córek i tylko jednego syna Jakuba. Jakub z dwóch małżeństw doczeka się aż 11 dzieci, w tym 6 synów: Jana, Jakuba (II), Józefa, Augusta, Walentego i ponownie Józefa. Jan z dwóch małżeństw ma 5 dzieci, w tym synów Wiktora i Ryszarda. Józef z małżeństwa z Moniką Muża ma aż 7 córek. Pozostali synowie Jakub (II), August i Walenty najprawdopodobniej opuszczają Jastarnię, bo już nie są wzmiankowani w księgach jastarnickich. Michał, drugi syn Jana i Konstancji, z małżeństwa z Ewą Selin, miał aż 10 dzieci: Jana, Michała, Jakuba, Krystyną, Dorotę, ponownie Michała (II), Walentego, Ludwika, Bertę i Juliusza. W Borze pozostają Jan i Michał (II). Jan żeni się z Marianną Wittbrodt i ma z nią 8 dzieci: Julianę, Adama, Juliusza, Bertę, Leona, Łucję, Alfonsa, Krystynę. Obecnie w Jastarni mieszkają potomkowie po Juliuszu i Alfonsie. Michał (II) z małżeństwa z Agatą Konkel, zawartego w roku 1880¹³⁵, miał dwóch synów: Otta i Wiktora. Otto wyjeżdża w początkach XX wieku do Ameryki, Wiktor natomiast zostaje w Borze, gdzie umiera bezpotomnie w roku 1971.

¹²⁹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1821–1823), wpis 1, karta 16.

¹³⁰ ADPeI, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 5, s. 242-243.

¹³¹ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

¹³² Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 10.

¹³³ Ibidem, Swarzewo, śl. (1772–1812), wpis 7, karta 146.

¹³⁴ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 2, karta 74.

¹³⁵ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 2.

Kroll

Pierwsze wzmianki o rodzinie Kroll podają księgi swarzewskie z lat osiemdziesiątych XVIII wieku. Pierwszym wzmiankowanym jest Michał Kryła. W roku 1788 zostaje on ojcem chrzestnym Pawła Konke, syna Ertmana i Elżbiety¹³⁶. Księgi jastarnickie z roku 1802 informują nas, że Michał Kryła bierze ślub w Jastarni z Konstancją Zelin¹³⁷. Z małżeństwa tego rodzi się 5 dzieci, jednak czworo z nich umiera w wieku dziecięcym i jedynym, który dożywa wieku dorosłego jest najstarszy syn Michała również o imieniu Michał (II). Z analizy późniejszych ksiąg wynika, że miał on dwie żony Eleonorę Barlasch i Annę Muże i 7 dzieci (Marianę, Michała III, Jana, Annę, Ignacego, Konstancję i Antoniego). Pierwszy z jego synów Michał (III) żeni się w roku 1858¹³⁸ w Jastarni z Dorotą Barlasch; małżeństwo to było bezdzietne. Drugi syn Jan z małżeństwa z Małgorzatą Huz miał tylko jedną córkę Marię. Męskich następców i kontynuatorów nazwiska Kroll w Jastarni pozostawił po sobie najmłodszy jego syn Antoni. Antoni Kroll żeni się w roku 1872¹³⁹ w Jastarni z Anną Konkel. Miał z nią dzieci: Juliusza, Ignacego, Michalinę, Izydora, Roberta, Matyldę, ponownie Izydora oraz ponownie Juliusza. Z informacji podanych przy śmierci Antoniego wynika, że trzech jego synów Ignacy, Robert i Izydor wyjechali do Ameryki, a w Jastarni został tylko Juliusz. Juliusz Kroll żeni się w drugiej dekadzie XX wieku w Jastarni z Matyldą Herrmann i ma z nią 5 dzieci: 2 córki i 3 synów. Ich dzieci mieszkają w Jastarni do dziś.

Pieper

Rodzina Pieprów wzmiankowana jest w Jastarni od lat trzydziestych XVIII wieku. Początkowo rodzina ta związana była z Borem. W roku 1733 w Swarzewie żeni się Jan Piper pochodzący z Boru, a jego żoną zostaje Elżbieta Walkowc. Para ta po ślubie zamieszkuje w Borze, gdzie rodzą się ich dzieci: Andrzej, Katarzyna, Jan (II), Antoni, Elżbieta i Zuzanna. W latach sześćdziesiątych XVIII wieku do Jastarni przenoszą się dwaj z nich: Jan i Antoni. Andrzej pozostaje w Borze, gdzie z małżeństwa z Elżbietą Kunkel miał aż 6 córek i jednego syna Andrzeja (II). Andrzej na początku XIX wieku opuszcza Bór i przenosi się do Gdyni, dając początek gdyńskiej linii nazwiska Piper. W Jastarni w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych księgi swarzewskie, a potem jastarnickie, wzmiankują trzech Piperów: Antoniego, Jana i Krystiana. Dwaj pierwsi to

¹³⁶ Ibidem, Swarzewo, ch. (1780–1812), wpis 5, karta 25.

¹³⁷ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 8, karta 61.

¹³⁸ ADPeł, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 10, s. 264-265.

¹³⁹ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 7.

wymienieni wyżej synowie Jana i Elżbiety, Krystian natomiast jest synem Jana (II). Krystian w początkach wieku XIX, podobnie jak jego kuzyn z Boru Andrzej (II), opuszcza Jastarnię i udaje się również do Gdyni. Jan oprócz syna Krystiana miał również córki. Wraz z wyjazdem Andrzeja (II) i Krystiana jedynymi przedstawicielami nazwiska Piper w Jastarni są synowie Antoniego i Krystyny Konke, a mianowicie Adalbert i Jan.

Adalbert Piper z dwóch żon Marianny Walkowc (ślub w 1802¹⁴⁰) i Agnieszki Walkowc (ślub w roku 1806¹⁴¹) miał dwóch synów (Jana i Józefa) oraz córki Krystynę i Mariannę. Męska linia po Adalbercie przetrwała w osobie syna Marianny, Grzegorza. Grzegorz Pieper żeni się w roku 1872 z Julianną Boschke¹⁴², mieli oni 5 dzieci (Hieronima, Matyldę, Balbinę, Różę i Józefinę). Hieronim, syn Grzegorza, żeni się w 1903 roku z Otylią Konkel¹⁴³. Hieronim miał 4 dzieci: Matyldę, Józefa, Justynę i Pawła. Po Józefie i Pawle dzieci mieszkają do dziś w Jastarni.

Jan Piper żeni się w roku 1815 z Krystyną Muża¹⁴⁴, mieli oni 6 dzieci, w tym Michała, jedyne go syna, który pozostawił po sobie męskich potomków. Michał Pieper żeni się w roku 1849 z Rozalią Konkel¹⁴⁵. Miał on z nią 6 dzieci (Juliannę, Juliana, Jana, Michała (II) i Antoniego). Na synach Michała wyodrębniają się dwie linie jastarnicka i borowska. Linie jastarnicką reprezentował Michał II, a borowską Julian. Michał II żeni się w roku 1879 z Moniką Kohnke¹⁴⁶, ma z nią trzech synów: Dawida, Anastazego i Ferdynanda. Dawid i Ferdynand pozostają w Jastarni, a Anastazy przenosi się do Boru, gdzie wyodrębnia się druga linia borowska Pieperów. Dawid i Anastazy licznie pomnożyli nazwisko Pieper w Jastarni i Borze; ich potomkowie mieszkają do dziś w Jastarni. Ferdynand, najmłodszy syn Michała (II), miał 6 dzieci, z których wiek dorosły osiągnął tylko jego najmłodszy syn Józef, którego syn mieszka obecnie w Jastarni. Julian w roku 1878 żeni się z Józefiną Konkel¹⁴⁷ i, jak wspomniałem, przenosi się do Boru. Z małżeństwa z Józefiną miał córkę Filomenę i synów: Roberta, Juliusza i Wincentego. Robert umiera bezdzietnie, Juliusz miał dwóch synów Walentego i Antoniego oraz córki Jadwigę i Helenę. Najmłodszy syn Juliana, Wincenty, miał dwóch synów i cztery córki. Obecnie w Borze mieszkają dzieci i wnuki po Juliuszu i Wincentym.

¹⁴⁰ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 9, karta 61.

¹⁴¹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 6, karta 62.

¹⁴² Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 8.

¹⁴³ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

¹⁴⁴ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 2, karta 66.

¹⁴⁵ ADPeI, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 8, s. 244–245.

¹⁴⁶ ADOLi, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 5.

¹⁴⁷ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 1.

Struck

Rodzina Strucków pojawia się w Jastarni w początku lat dwudziestych XVIII wieku. Pierwszym był Jerzy Sztruk, którego wzmiankują swarzewskie księgi ślubów z roku 1720, kiedy to żeni się Marianną Białk z Jastarni. Wpis ten podaje również informację, że Jerzy Sztruk pochodził z Wielkiej Wsi¹⁴⁸. Jerzy i Marianna mieli czworo dzieci: Pawła, Mariannę, Elżbietę, Małgorzatę. Jedyne jego syn Paweł przenosi się w latach czterdziestych XVIII do Boru, gdzie w roku 1744 w hel skim kościele żeni się z Krystyną Boschke¹⁴⁹. Miał z nią czterech synów i córkę. Synowie jego to: Jakub, Paweł (II), Marcin i Antoni, którzy dość licznie rozrodzili to nazwisko w dwóch ostatnich dekadach XVIII wieku. Ciekawostką związaną z synami Pawła może być fakt, że Paweł, Marcin i Antoni mieli za żony trzy siostry pochodzące z Karwi, córki Jerzego Boldy: Katarzynę, Annę Barbarę i Annę Marię. Ślub zawierali odpowiednio Paweł (II) z Katarzyną w roku 1773 w Helu¹⁵⁰, Marcin z Anną Barbarą w roku 1776¹⁵¹, a Antoni z Anną Marią w roku 1780 również w Helu¹⁵². Najstarszy z nich Jakub miał żonę pochodzącą z miejscowości Wostrau¹⁵³. W roku 1770 żeni się w Helu z Katarzyną Bartkowską¹⁵⁴. Wszyscy bracia mieli z tym małżeństw dzieci, jedynie Jakub nie pozostawił po sobie synów.

Paweł (II) miał jednego syna Pawła (III), który w roku 1803¹⁵⁵ żeni się w Jastarni z Dorotą Budzisz z Kuźnicy. Paweł (III) i Dorota mieli dwóch synów (Walentego i Jana) oraz córkę Apolonię. Jan umiera jako kawaler, natomiast Walenty z małżeństw z Konstancją Barlasch i Anną Boschke miał 3 synów (Walentego, Ludwika i Michała). Na nich wygasa męska linia nazwiska Struck.

Marcin Struck z małżeństwa z Anną Barbarą miał dwóch synów Albrechta i Marcina (II). Albrecht Struck żeni się w roku 1814 w Jastarni z Marianną Swinką¹⁵⁶. Mieli oni synów: Jana, Marcina, Albrechta i Antoniego. Jan i Marcin umierają bezpotomnie, Antoni opuszcza Jastarnię w latach siedemdziesiątych XIX wieku. W Borze pozostaje tylko Albrecht, który żeni się w roku 1847 z Marianną Lenz¹⁵⁷. Miał z nią trzech synów Walentego i dwóch Albrechtów

¹⁴⁸ Obecna nazwa tej miejscowości to Władysławowo.

¹⁴⁹ APG, Hel, (1693–1786), wpis 5, s. 323.

¹⁵⁰ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 7, s. 351.

¹⁵¹ Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 5, s. 356.

¹⁵² Ibidem, Hel, (1693–1786), wpis 5, s. 362.

¹⁵³ Obecna nazwa tej miejscowości to Ostrowo.

¹⁵⁴ APG, Hel, (1693–1786), wpis 1, s. 348.

¹⁵⁵ ADOLI, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 3, karta 61.

¹⁵⁶ Ślub ten został zapisany na oddzielnej kartce i wklejony do ksiąg.

¹⁵⁷ ADPEL, Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 8, s. 242–243.

(obaj umierają w wieku dziecięcym). Walenty żeni się z Julianną Boszk w roku 1873 w Jastarni¹⁵⁸; miał z nią synów Walentego i Alojzego. Walenty wyjeżdża do Ameryki w początkach XX wieku, a jego brat Alojzy pozostaje w Jastarni i żeni się z Różą Pieper w roku 1906¹⁵⁹, z którą miał pięcioro dzieci: Balbinę, Jana, Helenę, Leona i Alojzego. W Jastarni mieszkają obecnie dzieci po Leonie. Marcin (II) żeni się w roku 1817 z Dorotą Walkowc¹⁶⁰. Mieli oni 4 dzieci (Marcina, Jana, Andrzeja i ponownie Andrzeja). Z trójki synów jedynie Jan miał dzieci z małżeństwa z Marianną Herrmann, które zawarł w roku 1848¹⁶¹. Jan po ślubie przenosi się do Jastarni, dając początek jastarnickiej linii Strucków. Małżeństwo to miało troje dzieci: synów Dawida i Jana (II) oraz córkę Julianę. Dawid żeni się w 1873 roku z Franciszką Konkel z Jastarni¹⁶², ma z nią 4 dzieci: Martę, Klarę i Paulinę oraz syna Hieronima. Jan (II) Struck dwukrotnie żonaty, najpierw z Anną Konkel, a potem z Marianną Goyke, ma tylko syna Ludwika, który umiera w wieku niemowlęcym. W XX wieku linię jastarnicką przedłużył tylko Hieronim Struck, który pozostawił po sobie syna Pawła. Dzieci po Pawle mieszkają obecnie w Jastarni.

Najmłodszy z synów Pawła (I), Antoni, miał dwóch synów: Józefa i Antoniego; młodszy z nich opuszcza Bór w latach dwudziestych XIX wieku. Józef natomiast żeni się w 1814 roku z Anną Konkel¹⁶³, z którą miał 7 dzieci, w tym syna Jakuba. Jakub żeni się w roku 1849 z Katarzyną Ceynową pochodzącą z Boru¹⁶⁴. Jakub i Katarzyna mieli również 7 dzieci (Rozalię, Walentyne, Mariannę, Dorotę, ponownie Mariannę, Jana, Pawła). Paweł, syn Jakuba, żeni się z Julią Niemoth pochodzącą z Oslanina¹⁶⁵ w roku 1888¹⁶⁶. Paweł i Julia mieli 10 dzieci (Annę, Pawła Fryderyka, Karolinę, Małgorzatę, Jana, Roberta, Martę, Zofię, Emila i Karola). W okresie międzywojennym rodzina bardzo licznie się rozrodziła i podzieliła na linię borowską i helską; dzieci po nich mieszkają w Jastarni i Helu do dziś.

W niniejszej pracy zostało zanalizowanych 15 nazwisk rodowych rodzin rybackich, które zamieszkiwały tereny środkowej części Półwyspu Helskiego od XVII wieku. Najwcześniej wzmiankowane jest nazwisko Konkel; pojawia się ono już w pod koniec lat trzydziestych XVII wieku w Borze. W ciągu

¹⁵⁸ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 7.

¹⁵⁹ Ibidem, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 7.

¹⁶⁰ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 4, karta 70

¹⁶¹ ADPeL. Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 1, s. 242-243.

¹⁶² ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 1.

¹⁶³ Ibidem, Jastarnia, śl. (1796–1820), wpis 9, karta 65.

¹⁶⁴ ADPeL. Jastarnia, śl. (1841–1862), wpis 5, s. 244-245.

¹⁶⁵ Obecna nazwa tej miejscowości to Oslonino.

¹⁶⁶ ADOLI, Jastarnia, śl. (1864–1929), wpis 4.

Z połowy XVII wieku księgi odnotowały jeszcze 8 nazwisk rybackich zamieszkujących obie te miejscowości: Boszków, Buddów, Długich, Kohnków, Lenzów, Mużów, Selinów, Walkowców. Rodziny Mużów i Lenzów, które były związane z Borem, pozostałe z Jastarnią, wyjątkiem jest rodzina Konkulów, której przedstawiciele zamieszkiwali obie te miejscowości. W przypadku rodzin Lenzów i Mużów możemy określić w przybliżeniu datę ich pojawiania się na Półwyspie: Mużowie pojawiają się w latach czterdziestych, a Lenzowie w osobie Jerzego Lenz pojawiają się w latach sześćdziesiątych XVII stulecia i wzenił się on do rodziny Mużów. Pozostałe rodziny mogły zamieszkiwać te tereny już wcześniej. W następnym wieku w Jastarni i Borze osiedliło się 6 rodzin, z których w Jastarni zamieszkała jedna, a pozostałe osiedliły się w Borze. W Jastarni zamieszkali Krollowie, a w Borze Barlaszowie, Dahlowie, Herrmanowie, Pieperowie, Struckowie. Pierwsi przedstawiciele tych rodów wzenił się we wcześniej zasiedziałe tu rodziny i tak odpowiednio w rody Selinów, Lenzów, Konkulów (Dahl i Herrmann), Walkowców i Białków. Dzięki zapisom w księgach posiadamy informacje o miejscu ich zamieszkania bądź urodzenia, zanim osiedlili się w Borze lub Jastarni. Pierwszy Lenz przybył do Boru ze Szwecji, Herrmann przybył z Cetniewa, Dahl przybył z Helu, Struck z Władysławowa. Nie wiadomo, skąd pochodzą pierwsi przedstawiciele rodów Barlaszy, Krollów i Pieperów. Barlasz i Pieper w dniu ślubu zamieszkiwali już w Borze, a Kroll natomiast mieszkał w Jastarni.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA

Archiwum Diecezjalne w Gdańsku-Oliwie

- Jastarnia, Księga ślubów (1796–1820), sygn. W 534
- Jastarnia, Księga ślubów (1809–1811), sygn. W 538
- Jastarnia, Księga ślubów (1821–1823), sygn. W 538
- Jastarnia, Księga ślubów (1864–1929), sygn. W 540
- Jastarnia, Księga chrztów (1796–1820), sygn. W 534
- Jastarnia, Księga chrztów (1824–1825), sygn. W 534
- Jastarnia, Księga chrztów (1850–1869), sygn. W 535
- Jastarnia, Księga chrztów (1869–1911), sygn. W 536
- Jastarnia, Księga zgonów (1852–1896), sygn. W 543
- Swarzewo, Księga ślubów (1667–1728)
- Swarzewo, Księga ślubów (1729–1751)

- Swarzewo, Księga ślubów (1772–1812), sygn. W 1470
- Swarzewo, Księga ślubów (1826–1852), sygn. W 1474
- Swarzewo, Księga ślubów (1852–1936), sygn. W 1475
- Swarzewo, Księga chrztów (1667–1729)
- Swarzewo, Księga chrztów (1729–1748)
- Swarzewo, Księga chrztów (1748–1755)
- Swarzewo, Księga chrztów (1780–1812), sygn. W 1470

Archiwum Diecezjalne w Pelplinie

- Jastarnia, Księga ślubów (1841–1862), sygn. Mk. 125 nr. 5

Archiwum Państwowe w Gdańsku

- Hel, Księgi chrztów, ślubów i zgonów (1633–1693), sygn. 78,41/1
- Hel, Księgi chrztów, ślubów i zgonów (1693–1786), sygn. 78,41/2

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

Inwentarze Starostwa Puckiego z roku 1627 i 1628, [w:] *Inwentarze Starostw puckiego i kościerskiego w XVII wieku*, wyd. G. Labuda, Toruń 1954.

Lustracja Województw Prus Królewskich 1765, t. I, cz. I, wyd. J. Dygdała, Toruń 2000.

LITERATURA

Gierszewski Stanisław, *Dzieje Helu w latach 1526–1919*, [w:] *Dzieje Helu*, Gdańsk 1969

Kownacka Ewa, *Dzieje i duszpasterstwo parafii Jastarnia*, Jastarnia 2001.

Odyniec Waclaw, *Starostwo puckie 1546–1678*, Gdańsk 1961.

Odyniec Waclaw, Godlewski Jerzy, *Ziemia Pucka. Przeszość i teraźniejszość*. Gdańsk 1974.

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich, Warszawa 1890, t. III.

Szymański Józef, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 1983.